

نگاهی به سلوک فرهنگی
احمدشاه مسعود
خواجه شیراز
و چریک پنجشیر

چهارشنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۰ ۶ ربیع الاول ۱۴۴۳_ ۱۳ اکتبر ۲۰۲۱

شهر

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

با انتشار نتایج انتخابات، احتمال
تغییر ترکیب سیاسی قوت گرفت
صدر مجلس عراق

سال ششم - شماره ۱۷۹۲ - ۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان

اشاره‌های امنیتی رئیس جمهوری سابق روحانی نگران چیست؟

همدلی | حسن روحانی رئیس جمهوری سابق ایران، پیش از این که به مقام ریاست جمهوری برسد، مسئولیت شورای امنیت ملی را بر عهده داشت. او به خوبی با ساختار و مسائل امنیتی ایران آگاه است به همین خاطر در زمان ریاست جمهوری گاهی مورد انتقاد قرار می‌گرفت از این جهت که نگاه امنیتی به مسائل کشور دارد. بیه هر روی با همین نگاه او حالا از سیاست کمی فاصله گرفته است. چندی است که درباره آینده سیاسی او اما و اگرهایی وجود دارد چرا که برخلاف انتظارها او حتی به مجمع تشخیص مصلحت نظام هم راه پیدا نکرد. اما او از زمانی که از ریاست جمهوری کناره گرفته است تا به حال دوبار اظهار نظر کرده است. دو اظهار نظری که نشان می‌دهد حسن روحانی با سابقه‌های زیاد در مسائل امنیتی ایران حالا نگرانی‌هایی درباره امنیت و آینده ایران دارد که حاضر نیست برای آن سکوت کند.

← کوناکون

- مسعود بختیاری؛ روایت گر خوش آوای فرهنگ بختیاری
- روزی که نوبل ادبیات راهی مصر شد
- سهام بالای اضطراب و افسردگی در تماس با سامانه مشاوره پزستی
- بر خورد شهاب‌سنگ به تخت خواب زنی در کانادا
- نقش ایرانیان در گسترش علم در جهان اسلام

«همدلی» افزایش حقوق سال ۱۴۰۱ را بر اساس تورم و دریافتی بهارستانی‌ها در سال‌های اخیر ارزیابی کرد

شوخی ۱۰ درصدی با کارکنان دولت

همدلی | افزایش ۱۰ درصدی حقوق کارمندان، جنجالی دوباره در شبکه‌های اجتماعی به راه انداخته است. نرخ تورم در حالی در شهریور سال جاری، ۴۵۸ درصد از سوی درگاه ملی مرکز آمار ایران گزارش شد که بر اساس بخش‌نامه بودجه سال ۱۴۰۱ و پیوست‌های آن، حقوق سال آینده کارکنان دولت و شرکت‌های دولتی علی‌الحساب ۱۰ درصد افزایش خواهد یافت. این یعنی در صورت اجرای این بخش‌نامه، شکاف بیش از ۳۰ درصد دیگر میان حقوق و تورم در سال آینده انکارناپذیر خواهد بود.

همدلی | افزایش ۱۰ درصدی حقوق کارمندان، جنجالی دوباره در شبکه‌های اجتماعی به راه انداخته است. نرخ تورم در حالی در شهریور سال جاری، ۴۵۸ درصد از سوی درگاه ملی مرکز آمار ایران گزارش شد که بر اساس بخش‌نامه بودجه سال ۱۴۰۱ و پیوست‌های آن، حقوق سال آینده کارکنان دولت و شرکت‌های دولتی علی‌الحساب ۱۰ درصد افزایش خواهد یافت. این یعنی در صورت اجرای این بخش‌نامه، شکاف بیش از ۳۰ درصد دیگر میان حقوق و تورم در سال آینده انکارناپذیر خواهد بود.

روایت «مریم سوزناهمر»
از سازسازی در گفت‌وگو با همدلی:

استادان بزرگی با سازهای من نواخته‌اند

«سیمین کاظمی» پزشک و جامعه‌شناس
در گفت‌وگو با همدلی:

به وعده‌های انقلاب برای زنان توجه نشد

خودسانسوری نکنید دستخور متفاوت محسنی‌اژه‌ای درباره گزارش‌های قضایی:

۱۶۰ در برابر ۱۰۰ نسبت جمعیتی
مجردهای ایرانی
**پسران مجرد تر
از دختران**

**رابطه پر از مصلحت مجلس
و دولت اصول گرایان**

**۲۱۳ نفر؛ آخرین
آمار قربانیان کرونا**

**تداوم اختلاف بر سر
معرفی خانه‌های خالی**

**احمد مسعود:
مبارزه ادامه دارد**

نظر وزیر خارجه
درباره ادامه گفت‌وگوهای وین:
**به جمع‌بندی نهایی
رسیدیم**

پادداشت

خواجه شیراز و چریک پنجشیر

پیشه و اندیشه خود می‌سازد؛ با علم به این که، درد عاشق نشود به، به مداوای حکیم، بدون علم به این که، این گوهر مقصود، امواج خون‌فشان دارد، و آسنان می‌نماید اول، ولی مشکل‌ها ز بی دارد. در اندرون دل خسته حافظ، او که در فغان و غوغاست، عشق است و بس. دل او با آتش نامیری عشق شعله می‌کشد و این آتش به هزار گونه سخن در دهان و لب او رو به بالا و رها از ابتلال، بیان می‌شود. به رغم مدعیانی که منع عشق می‌کنند، عشق، در دانه حافظ است. او غواص این طریق عجیب‌خطرناک و در میان یکدیگر پر آشوب شاعر در این وادی است. منزل عشق جان‌مایه سخن حافظ است. با همه خطرناک که در اوست، حافظ جهان فانی و باقی را فدای شاهد و ساقی می‌کند. ناعاشق در مکتب او مردای بیش نیست. مردگان زندی که به فتوای او نیازمند نمازند. چراغ دل حافظ به نسیم کوی یار روشن است و در این راه، حضرت حافظ هم‌نفس جام باده و همراز حضرت عشق است؛ بی‌اعتنا به کمان ملامت.

ناصح گفت که جز غم هنر دارد عشق
گفتم ای خواجه عاقل هنری بهتر از این؟
و او نمی‌گفت جز آن چه را استاد از گفت بگو.
حافظ قهرمان مبارزه با زایل، خاصه ریاست، من و هم‌صحبتی اهل ریا دورم باد. عاشق‌شوش و ابعاد چندگانه وجود آدمی است. صدقات دست زهد ریایی به می‌صوفی افکن پناه می‌برد و با آب چشمه خرابات خرقه را از عجب خاتمی می‌شوید.

ریا، عدم انسجام دورن و بیرون است. روان‌شناسان و فیلسوفان اخلاقی، وجود آدمی را واجد ساحتی چند می‌دانند. ریا، عدم تطبیق و تطابق ساحت و ابعاد چندگانه وجود آدمی است. صدقات و عقلا نیز تن هماهنگی و انسجام این لایه‌هاست. از قضا یکی از رموز مابینی حافظ این است که (به تعبیر استاد ملکیان) «با همه این وجود آدمی سرر و کار داشته است.» حافظ از آفات ریا آگاه بود.

آتش زهد و ریا خرمن دین خواهد سوخت
حافظ این خرقه‌ی پشمینه بینداز و برو
او با شناختی ژرف از این صورت‌بندی مدرن، دام زبندی تمام جام می‌گیرد؛ از اهل ریا دور می‌شود؛ پاکدلی می‌گزیند. گشودن در خانه زهد و ریا و تزویر را نکوش می‌کند و اشاعه این زدنیت را با تازانه طنز و طعن و نقد می‌نوازد.

بشارت بر به کوی می‌فروشان
که حافظ توبه از زهد و ریا کرد
او هزار جامه‌ی تقوی و خرقه پرهیز را فدای پیرهن چاک و چساک پیرهن ماره‌ویسان می‌کند و دلق ریا به آب خرابات برمی‌کشد. در منظومه معرفتی حافظ؛
باده‌نوشی که در او روی و ریایی نبود
بهتر از زهدفروشی که در او روی و ریاست
حافظ بوی خیر از زهد ریا نمی‌شنید؛ و دام تزویر نکرد چون دگران قرآن را، این زهد خرابات بزار از زاهد شهر.

به تعبیر کدکنی «حق این است که حافظ تنها هنرمندی است که با عرضه کردن پارادایم تصوف و عرفان بر هر دو بلیه اجتماعی که استبداد و ریاکاری است شوریده و با ظرافت هنری‌اش به گونه‌ای به میدان آمده که هم «محتسب» و روزگار خویش، در امان مانده و هم از خود کامگان دوره‌های بعد» (ابن کیمیا هستی، ج اول، صص ۵۰) **ادامه در صفحه ۷**

پادداشت

مهیار پیک ششم کرونا با وعده خود کفایی در تولید واکسن!

محمد رضا محبوب‌فر
کارشناس حوزه سلامت

با اوج‌گیری دوباره کرونا در ایران و ورود زودهنگام به یک ششم بیماری، اخبار منتشر شده حاکی است که تزریق واکسن کرونا برکت مؤتلف و پروژه واکسن برکت بی‌سرصدا جمع شده است. گفته می‌شود به مراکز واکسن‌سازان نامه‌ای ارسال شده است که واکسن برکت فقط برای دژ دوم تزریق شود. در حالی که ظهور برخی عوارض واکسن در تزریق کنندگان و استقبال کم مردم از چنین واکسنی عامل توقف آن عنوان شده است. محمدرضا شانه‌ساز، رئیس سازمان غذا و دارو از ارائه مدارک واکسن برکت به سازمان جهانی بهداشت خبر داده است. همزمان با ایراد انتقادات به محدودیت سید واکسن‌سازان کشور، شانه‌ساز در یک ادعای عجیب می‌گوید کشور از این ماه دیگر نیازی به واردات واکسن کرونا ندارد. در حالی وزارت بهداشت و درمان همواره مدعی تلاش برای یافتن واکسن ایمن در ایران و خریداری واکسن از سازوکار کووآکس بوده است و این روزها موضوع واردات واکسن در آینده را منتفی می‌داند که بسیاری از وعده‌های واکسن‌ساز اصلی کشور درخصوص تحویل حداقل ۵۰ میلیون دژ واکسن برکت تا نیمه اول امسال و تبدیل ایران به قطب صادرات واکسن محقق نشده است. از طرفی اگر تاخیر هشت ماهه واکسن‌سازان در کشور صرفاً به دلیل تامین واکسن‌های ایمن برای مردم کشور بوده است، پس چرا تاکنون برخلاف همه واکسن‌های دنیا، بعد از ماه‌ها تزریق واکسن برکت هنوز یک مقاله علمی از نتایج واکسن برکت و مستندات آن منتشر نمی‌شود و کشورهای خاورمیانه و دنیا پذیرش گواهی واکسن‌سازان واکسن برکت را موکول به صورتی است که به دلیل ممنوعیت واکسن‌های خارجی معتبر به کشور و خودتخریبی که در وزارت بهداشت و درمان همچنین بارها اعلام کرده است که کشور ایران تاکنون ۱۷ میلیون دژ واکسن از سازوکار کووآکس سفارش گیری و پیش خرید کرده است. اما با این حال، مشکل اساسی در تامین تعداد کافی واکسن برای مردم ایران در گذشته را تحریم‌ها و تامین منابع مالی و منابع محدود کشور و اولویت سازوکار کوآکس برای تامین واکسن کشورهای پیشرفته دانسته است. این اظهارات نیز برخی مقامات ستاد اجرایی فرمان امام که موسسه برکت تحت نظر آنان است نیز اعلام کردند که هیچ گونه مشکلی در خط تولید واکسن برکت نداشته‌اند و تمامی اخبار درباره کمبود مواد اولیه نیز کذب است و مواد اولیه مورد نیاز برای تولید ۱۰۰ میلیون دژ واکسن کرونا در داخل کشور موجود است و می‌توانند به تعهدات خود عمل کنند. درباره محدودیت منابع پولی و مالی کشور که به واسطه آن، تاخیر در واکسن‌سازان کشور توجیه می‌شود می‌توان به اظهارات سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهور پس از آغاز به کار دولت جدید اشاره کرد که بارها ایشان متذکر شدند که جمهوری اسلامی ایران بر سر واردات واکسن‌های معتبر به کشور هیچ‌گاه با محدودیت منابع مالی مواجه نبوده است و می‌توان با صرف منابع لازم، واکسن خارجی خریداری کرد.

پادداشت

از غرب‌زدگی و غرب‌ستیزی تا غرب‌پزوهی

حمید تقوی‌فر
دانش آموخته تاریخ

شکست شاه اسماعیل، بنیانگذار حکومت صفویه، در چالدران (۹۲۰ق) از توپخانه عثمانی، توجه ما را به سازندگان توپ و ابزار جنگی یعنی غرب جلب کرد. بعدها در دوره طهماسب صفوی (۹۸۵-۹۳۰ ق) و عباس اول (۱۰۳۸-۹۹۶ ه. ق) «آنتونی جنکسیون» و برادران «شرلی» برای انجام این معاملات و ایجاد کارخانه به ایران آمدند. بازی پیروی از غرب ابزار ساز، از آن روز شروع شد. ما توپ خریدیم، او تانک ساخت. ما تانک خریدیم، او موشک ساخت. تا امروز همچنان این سیکل ادامه دارد. جنگ‌های ایران و روسیه، گسترش مناسبات با فرانسه و انگلیس به منظور جلب حمایت آنها علیه روسیه، اختراع تلگراف، اعزام سفرا و سفر پادشاهان و اعزام محصلین علوم دقیقه و ظرفیه و مهندسی و پزشکی به غرب، ما را متوجه عقب‌ماندگی خود و پیشرفت و نظم آنها کرد؛ به طوری که آهسته آهسته منورالقرآن به این نتیجه رسیدند که راه توسعه از غربی شدن می‌گذرد. انقلاب مشروطه اولین نتیجه سیاسی این گفت‌وگو و توسعه‌خواهی بود. هر چند عناصر قابل توجهی از روحانیت و سنت‌گرایان از بابیان و حامیان آن بودند، ولی اختلافات بعدی به توپ بستن مجلس و فترت و تعطیلی آن، اعدام شیخ فضل‌الله نوری، که مشروطه را برآمده از دیک پلو انگلیس می‌دانست، گسست بعد از جنگ جهانی اول و ناهمانی و ظهور رضاخان و رضاشاه بعدی، استیلای مکلها بر مومنین در تصمیم‌گیری و شعار تقی‌زاده که «ما باید از سر فنر تا ناخن با فرنگی شویم» و خانه‌نشینی و به حاشیه راندن سنت و علما از طرف روشنفکران، «غرب‌زدگی» را در ایران کامل کرد و فارغ‌التحصیلان غرب به خدمت استبداد مدرن درآمدند. بروز استبداد رضاشاهی و دوره پهلوی دوم، مدرنیزاسیون و توسعه ناممکن، اختلاف طبقاتی، بروز افکار چپ مارکسیستی در ایران و نخله‌های عدالت‌خواهانه، نارضایتی مردم، همه و همه دست به دست هم داد تا این نارضایتی و ناعادلانه بودن اوضاع، استبداد و فساد حاکم چه اخلاقی و چه سیاسی را به حساب غرب گذاشته شود. روشنفکران نسل دوم این بیماری را «غرب‌زدگی» یافتند. احمد فردید تئوری‌اش را بافت و آل احمد کتابش را نوشت. در آن روزگار اگر جلال به زعم خود و زمانه‌اش بیماری را «غرب‌زدگی» یا «نوست» شریعتی درمان را نسخه کرد و «بازگشت به خویش» را نوشت. علما که از ابتدا با غرب و مدرنیته مخالف بودند و از برخورد با خود در دوره مشروطه دلگیر و معترض و سرخورده شده بودند. چه‌های توده‌ای نیز در زمینه غرب‌ستیزی دستور از پدرخوانده خود داشتند. با تأثیرات این گروه‌ها نهایتاً پورسه «غرب‌ستیزی» در ایران کامل شد. در نتیجه این اندیشه، آشخور و گفت‌وگو با پنجاه‌هفت با سمت و سوی ضد غربی و چپ‌گرایانه شد. غرب‌ستیزی به روح سید و سیاست‌چنان از آن بهره برد که آن مفهوم را نه به معنی و ماهیت کشورهای سازنده ابزار برتر و استعمارگر، بلکه تبدیل به یک جهت‌جغرافیایی کرد. بار معنایی استعمارگری و حمایت از استبداد، آن‌را چنان فرو کاست که گویی غرب شامل سایر قدرت‌های فزونی طلب و سلطه‌گر ما گرفته در سرزمین شرق نمی‌شود و این طنز روزگار ما و علامت سست بودن ایده سیاسی و جناحی غرب‌ستیزی است. امید است که نسل سوم روشنفکری در ایران بدون نیاز به انقلابی دیگر به «غرب‌پزوهی» برسد. امید می‌رود که غرب‌پزوهی در ایران، پس از دو تجربه تلخ بر مبنای عقلایت چنان شکل بگیرد که ما بفهمیم غرب نه لیوانی است که نیمه پر، و نه لیوانی با نیمه خالی؛ بلکه پذیریم غرب لیوانی است با مقداری آب. همان گونه که مخالفان برای جراحی چشم و کبد و چک‌آپ و خرید واکسن بدلنا مراجعه می‌کنند، غرب هم برای منافعش ممکن است دست به هر کاری بزند.

امید است: بیاموزیم که غرب حتماً دنبال منافعش بود و بی‌پزیریم که باید هم باشد و ما چنان که بخواهیم با آن رابطه داشته باشیم باید منافعش را لحاظ کنیم، البته با اولویت منافع ملی خودمان. امید است: گوشمالی تجربه به ما بیاموزد که غرب تنها جهت جغرافیایی نیست، بلکه بحث توسعه‌یافتگی و ابزار پیشرفته است که سلطه می‌آورد و قدرت می‌آفریند. هر کشوری می‌تواند غرب باشد یا غرب نباشد.

امید است: که گوشمالی تجربه، این طرف با غرب‌زدگی، و آن سوی با غرب‌ستیزی، ما را به غرب‌پزوهی رهنمون شود؛ تا بیاموزیم مناسبات جهان پیرامونی بر اساس قدرت است و نه حق. امید است در غرب‌پزوهی بیاموزیم که قدرت سازش با محیط - با حفظ منافع ملی - هنر سیاست است، نه درافتن و برانداختن محیط پیرامونی با شعار، البته بدون داشتن قدرت عملی کردن آن. امید می‌رود که در غرب‌پزوهی بیاموزیم و ایرانیان بلنداند ایران هیچ‌گاه مستعمره نبوده و استعمار مشکل شماره یک ما نیست مشکل جای دیگر است. آیا گاه غرب‌پزوهی نرسیده است؟